

PIERRE TEILHARD DE CHARDIN (1881. – 1955.)

SADRŽAJ

1. ŽIVOT I DJELA

1. ŽIVOT I DJELA

Paleontolog i antropolog. Bio je 22 godine profesor na »Katoličkom Institutu« u Parizu. Istraživao je u Africi, Americi i Aziji te sudjelovao je pri iskapanju *Sinanthropusa*. Chardinova je velika misao evolucija svijeta. Ona teži da proizvede ljudsku osobu. A ljudska osoba razvijajući se, teži prema su-razvitku, prema zajedništvu, uvijek dubljem i savršnijem i s drugim ljudima i s Božanskom osobom. Slika je njegova svijeta slijedeća: podljudska stvarnost ili neosobna stvarnost vremenski prethodi ljudskoj stvarnosti. Ali kako je ta stvarnost u evoluciji, ona se sve više uzdiže prema čovjeku, usredotočuje se na čovjeka, na svoju produkciju kao na vlastiti cilj evolucije koji ovladava cjelokupnom zemaljskom materijom. Čovjek je plod te evolucije i u tom je smislu produkt materije. Materija nije protuljudska. Štoviše, postoji srodstvo između materije i čovjeka. Materija i čovjek su u odnosu, ne odbijaju se, nego se privlače. U ljudskoj se vrsti, koja se kao proizvedena iz materije uvijek sve više koncentrira, ta koncentracija nastavlja i manifestira u različitim oblicima. Ljudska vrsta teži i konvergira prema određenom obliku, a taj je oblik »*homo sapiens*«. Iako je ljudska vrsta razdijeljena u raznolike rase, te rase međusobno konvergiraju i križanje je među njima plodno.

I u socijalnom redu individui konvergiraju prema jedinstvu. Pojedini kolektivi trebaju predstavljati neku slogu svijesti. Ti su kolektivi početak i priprava odruštvovljenja (socijalizacije). Socijalizacija je neminovan proces u danas sve većim društvima, sve do identiteta i društva i čovječanstva. Ona sve više određuje i individualni život. Mi upravo živimo tu fazu socijalizacije. Uvjeti su tog razvojnog procesa, između ostaloga, suvremena sredstva komuniciranja i ljubav među ljudima.

Konvergencija se u društvenom poretku realizira još i u drugoj konvergenciji između individua. Ova konvergencija ide za tim da se nađe u jednom individualnom »Ja«. Dakako da se taj individualni centar ili središte kojemu gravitira rečeni razvoj ne može identificirati ili izjednačiti s osobnim središtem čovjeka. Da bi se taj cilj postigao, da čovjek postane osobno središte svega, bilo bi potrebno najprije da on nadvisi svu ostalu realnost i sama sebe, da se sjedini sa svom ostalom realnosti svijeta. Ali kako čovjek nije u stanju samog sebe učiniti središtem svega, on može samo djelomično i nesavršeno postići jedinstvo s univerzumom. Da stigne do sebi vlastitog i punog savršenstva, čovjek se treba okrenuti izvan samoga sebe,

prema nekom drugom središtu. Taj je centar ili središte prema kojemu teže sve stvari, kamo teži i sam čovjek, ta meta, cilj, sveobuhvatnost stvari, središte svega, Chardin nazvao glasovitim imenom »Omega«.

Da bi »Omega« mogla biti središte obaju spomenutih svjetova (svijeta stvari i svijeta osoba), treba već egzistirati; treba već biti konstituirana osoba. Ta je osoba Isus Krist. Univerzum stvoren po Kristu teži prema njemu kao prema svojemu cilju. Dosad taj cilj ili ta meta još nije postignuta, pa je stoga čovjek još uvijek na putu. On je u stanju nastajanja. Proces će očišćenja biti završen onda kad ljudski individuuum i ljudska vrsta dospiju do Krista i kad se, sjedinjeni s cijelim svemirom, nađu u velikom TI, u Kristu.

Ono što sve prema Chardinu međusobno povezuje, je ljubav. Ona je također plod evolucije. Naravno, ta se ljubav evoluirala iz »nehumanih oblika«. Svaki napredak u znanostima čini prema Chardinu novi je korak prema jedinstvu među ljudima i prema njihovu jedinstvu s Omegom - Kristom. To je poznati Chardinov optimizam.